

MEMO

Aan: Raadsleden Regionale raadsavond 5 juli 2023 Castricum
Van: Stuurgroep Focusagenda
Betreft: Eerste, voorlopige reactie evaluatie Regio Alkmaar
Datum: Juni 2023

Eind 2019 is in de verschillende raden van Regio Alkmaar de Focusagenda 2019-2022 vastgesteld. Met deze agenda wil Regio Alkmaar de bestaande strategische samenwerking versterken. Van een brede ambitie en visie naar een bundeling van krachten om de regio sterker te positioneren. Dit vraagt om intensivering van de samenwerking en om focus, zodat de schaarse tijd en capaciteit gericht kunnen worden ingezet om resultaten te boeken. De Focusagenda liep van 2019 tot en met 2022. Op verzoek van de Stuurgroep Focusagenda heeft Bureau Buiten een evaluatie uitgevoerd van de Focusagenda, waarbij ook verzocht is aanbevelingen te geven voor het vervolg.

Op 5 juli wordt de evaluatie en de aanbevelingen uit het rapport besproken op de regionale raadsavond. Naast een toelichting op de evaluatie door Bureau Buiten, heeft de regionale raads werkgroep ook verzocht om een reactie op de evaluatie. De colleges zullen zich nog hierover beraden. Vanuit de stuurgroep wordt onderstaande reactie gegeven. Gezien de rol van de stuurgroep is dit een procesmatige reactie. De stuurgroep richt zich immers niet op inhoud maar op beleidscoördinatie en de zorg voor proces en relatie.

Reactie Stuurgroep Focusagenda

In de stuurgroep is geconstateerd dat inmiddels al weer meer stappen zijn gezet die uit de evaluatie nog niet naar voren komen. We zijn dus al weer verder. Tijdens de regionale raadsavond op 5 juli wordt de voortgang door de bestuurlijk trekkers van de focusthema's toegelicht.

Bureau Buiten trekt de volgende conclusies

1. Focusagenda weinig richtinggevend
2. Focusthema's verschillen qua insteek en startpunt
3. Op elk thema vooruitgang geboekt
4. Inzet op lobby (nog) niet voldoende succesvol/efficiënt
5. Winst dat samenwerking nu gestructureerd en verankerd is
6. Opvolging regionaal gemaakte afspraken soms lastig
7. Enige overlap tussen gezamenlijk focusoverleg, stuurgroep en C6
8. Focus heeft een keerzijde
9. Raden onvoldoende aangehaakt

De stuurgroep van Regio Alkmaar onderschrijft op hoofdlijnen de door Bureau Buiten getrokken conclusies. Hieronder volgt per conclusie een separate reactie.

Focusagenda weinig richtinggevend

Het is juist dat de Focusagenda alleen hoofdlijnen bevat, en geen concrete doelstellingen over wat wanneer te bereiken. Omdat de Focusagenda 1-op-1 als opdracht heeft gediend voor de programmamanagers, is hun opdracht ook vrij open geformuleerd. De effectieve start van het Regioteam was overigens pas na het zomerreces in 2020. Samen met de bestuurlijk trekkers is invulling gegeven aan de drie focusthema's wonen, bereikbaarheid en energie-innovatie. Dat is niet op een eenduidige wijze gebeurd en is daarom een aandachtspunt voor het vervolg. Dat komt ook terug in de aanbevelingen van Bureau Buiten: Stel scherpere overkoepelende en thematische programmadoelen. Dat is een nadrukkelijke opdracht voor het vervolg.

Focusthema's verschillen qua insteek en startpunt

De Focusagenda was weliswaar een nieuw document, maar ook vóór de vaststelling van de Focusagenda in april 2019 vond er regionale samenwerking plaats op verschillende thema's, waaronder wonen en bereikbaarheid. De inzet op deze twee thema's onder de Focusagenda was vooral een continuering van bestaande regionale structuur, maar dan beter afgebakend, in een heldere structuur en met 'dedicated' programmamanagers. Overigens kwam door de keuze van de huidige focusthema's de afstemming op andere beleidsterreinen binnen het fysieke domein (economie, ruimtelijke ordening) meer in het gedrang, waardoor het lastiger werd tot een meer integrale afstemming te komen.

Voor energie-innovatie was het lastiger een gedeeld programma op te zetten. Zoals gesteld liep het proces van de (concept-)RES al ten einde ten tijde van de vaststelling van de Focusagenda. Voor dit thema moest eigenlijk van start de samenwerking worden opgezet, waardoor dit focusthema ook een andere invulling kreeg. Voor het vervolg liggen er kansen dit anders op te pakken, zeker gezien de urgentie die energie-congestie inmiddels heeft gekregen.

Op elk thema vooruitgang geboekt

De stuurgroep onderschrijft dat er op elk thema vooruitgang is geboekt. De ontwikkelde beleidsvisies bieden een goede basis voor het positioneren van Regio Alkmaar, ook en juist in het kader van de lobby. Op 5 juli kunnen de programmamanagers en de bestuurders de resultaten per thema toelichten.

Inzet op lobby (nog) niet voldoende succesvol/efficiënt

Het klopt dat de inzet op lobby (nog) niet voldoende succesvol/efficiënt is. Door veel bestuurders wordt het verhaal van Regio Alkmaar (en NHN) inmiddels verkondigd. Dat dit verder kan groeien is evident. Op NHN-niveau wordt er samengewerkt met een lobbykantoor. Dat is overigens niet in opdracht van de drie centrumgemeenten in NHN, maar in opdracht van alle (17) gemeenten uit NHN. Van belang is wel, dat het juiste verhaal voor het voetlicht kan worden gebracht. De verdere uitwerking van de Woondeal en het addendum zal hier een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren. Van belang is dat de gemeenten uit Regio Alkmaar (en NHN) zich kunnen presenteren binnen b.v. het BO-

MIRT en andere tafels waar middelen worden verdeeld. Lobby gaat overigens niet alleen om middelen, net zo belangrijk is b.v. de mogelijkheid met de provincie in gesprek te zijn over de contouren van het Bijzonder Provinciaal Landschap of over (onder voorwaarden) ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied mogelijk te maken. Overigens vraagt lobby meestal wel om een lange adem, quick wins bestaan niet.

Winst dat samenwerking nu gestructureerd en verankerd is

De stuurgroep onderschrijft de conclusie dat de samenwerking op de focusthema's belangrijke verbeteringen opleveren voor wat betreft de onderlinge relaties en samenwerkingscultuur. De heldere overlegstructuur geeft duidelijkheid, net als de keuze voor de focusthema's. Daarbij is Regio Alkmaar een betere gesprekspartner voor provincie en andere partijen.

Opvolging regionaal gemaakte afspraken soms lastig

Capaciteit is binnen elke gemeentelijke organisatie op dit moment een uitdaging. En in veel gevallen moeten lokale ambtenaren de regionale samenwerking 'erbij' doen, waarbij er soms per regionale prioriteit lokaal capaciteit moet worden geregeld voor de uitvoering ervan. Afstemming gebeurt op dit moment in het overleg van gemeentesecretarissen, maar er wordt inmiddels gewerkt aan een directeurenoverleg belast met het ruimtelijk domein, waarbij inhoudelijke kennis, doorzettingsmacht en sturing op capaciteit samenkomen.

Enige overlap tussen gezamenlijk focusoverleg, stuurgroep en C6

Er lijkt overlap te zitten tussen gezamenlijk focusoverleg en de stuurgroep. Toch hebben beide overleggen verschillende invalshoeken. Hoewel die mogelijk nog niet voor 100% worden benut, hebben beide overleggen nut. Zo is het gezamenlijk focusoverleg vooral gericht op de inhoud. En er zijn zeker 'groeimogelijkheden' voor wat betreft de samenhang binnen de thema's, maar dat vereist ook wel meer samenhang binnen de Focusagenda zelf. De stuurgroep heeft, naast de taak tot beleidscoördinatie die bij burgemeesters is belegd, tot taak te zorgen voor proces en relatie. Maar er is zeker nog verbetering mogelijk in het transparanter maken van de rol van beide overleggen. De C6, tenslotte, heeft tot doel elkaar met enige regelmaat te ontmoeten. Elkaar kennen is immers een belangrijke voorwaarde voor een goede samenwerking. Dat hoeft niet 4x per jaar, dan lijkt 1 of 2 keer per jaar voldoende.

Focus heeft een keerzijde

Er wordt op meerdere thema's op (boven-)regionaal niveau samengewerkt, buiten de drie focusthema's. Op deze thema's functioneren óók regionale overleggen, die dus naast de focus overleggen plaatsvinden. Het feit dat voor (elk van) deze thema's een andere governance-structuur functioneert, maakt het lastiger inhoudelijke afstemming te vinden tussen de focusthema's en de thema's buiten de Focusagenda. Uiteraard is het wel zo dat voor een deel dezelfde wethouders zijn betrokken. Doordat op verschillende thema's verschillend wordt samengewerkt, verloopt afstemming met de provincie ook niet altijd soepel. De Focus heeft dus een keerzijde. Ook deze conclusie kan door de stuurgroep worden onderschreven.

Raden onvoldoende aangehaakt

In de oorspronkelijke governance-structuur van de Focusagenda is niet voorzien in een rol voor de raadsleden. De raden zijn betrokken bij de totstandkoming van de Focusagenda en de Focusagenda is uiteindelijk ook door de raden vastgesteld. In de agenda wordt verder vermeld dat de betrokkenheid van de raden bij de Focusagenda nog nader wordt uitgewerkt.

De raden constateerden de afgelopen periode dat er – binnen en buiten de Focusagenda – steeds meer regionaal wordt samengewerkt. Daarom is in 2021 de regio raads werkgroep ingericht, die gaat over alle regionale samenwerking. De werkgroep heeft als doel om de lokale gemeenteraden beter te laten samenwerken.

Bureau Buiten concludeert dat de Focusagenda aan effect kan winnen als raadsleden beter geïnformeerd zijn over de plek, rol en voortgang ervan. Die conclusie onderschrijft de stuurgroep. Vanuit het burgemeestersoverleg zal het initiatief worden genomen om met de leden van de regionale raadsledenwerkgroep te overleggen op welke wijze dit het best kan gebeuren.